

TÉRGAZDASÁGI VIZSGÁLATOK JÁSZFÉNYSZARU TELEPÜLÉS TÜKRÉBEN

SPATIAL ECONOMIC ANALYSES IN THE CASE OF JÁSZFÉNYSZARU

ILLÉS GERGŐ – NÉMEDINÉ KOLLÁR KITTI

Szent István Egyetem, Gödöllő, Magyarország
illesgergo716@gmail.com, kollar.kitti@gtk.szie.hu

Összefoglalás

Jászfényszaru napjaink egyik legkeresettebb erőforrásával, a térségben kardinális szerepet betöltő iparral rendelkezik. Közép-Kelet Európa legnagyobb televízió gyára a Samsung óriási kincs a város számára. 2017-re a gyáróriás számos vállalatot vonzott a folyamatosan fejlődő Ipari Park területére és a környező településekre. Kutatásunk is rámutat arra a tényre, hogy a töretlen gazdaságfejlesztés eredményei ugyan elvitathatatlanok a település önkormányzatától, azonban a város demográfiai mutatói aggodalomra adhatnak okot. Ugyanakkor Jászfényszaru az átlagnál jóval több lehetőségekkel rendelkezik a kihívások kezelésére. Napjainkban a Thyssenkrupp Presta Hungary Kft. beruházásával újabb mérföldkőhöz érkezett a város. A sikeres fejlődés érdekében az eddigieknél komplexebb területfejlesztési szemlélet szükséges. Jelen tanulmányban Jászfényszaru főbb térgazdasági jelenségeinek/folyamatainak egy szeletét mutatjuk be.

Kulcsszavak: térbeni egyenlőtlenség, településfejlesztés, Jászfényszaru, iparúzési adó, városfejlesztés

JEL kód: R11

Bevezetés

Jászfényszaru *hátrányos helyzetű* régióban elhelyezkedő, tradicionálisan mezőgazdasági kisváros, népessége jelenleg 5600 fő. Lakói, vezetői méltán büszkék az elmúlt évtizedekben elért kiemelkedő eredményeikre. Gazdaság, integráció, városfejlesztés: néhány sikeres terület, amelyek kapcsán nem a szerencsejavak, mint inkább a megfelelő döntés, áldozatvállalás, együttműködés és kitartó munka kategória említhető. Ezek horderejét tovább erősíti az a tény, hogy a sikerek rendre

olyan területeken születnek, amelyekkel az ország nagyobbik felén nem tudnak megbirkózni, különösképpen a vidéki térségekben (erről ld. Ritter, 2008). Ha az utóbbi évek történéseit vesszük szemügyre, számos példát találunk, amelyek azt mutatják, hogy ezek a tényezők külön-külön is hatalmas társadalmi vitákat és indulatokat szítanak (ld. pl. Ritter et al, 2012.; Káposzta, 2016).

A téma aktualitását az adja, hogy az előcsatlakozási és a 2007–2013-as uniós támogatási időszakot követően mérleg vonható az elért eredményekről. Megfogalmazódtak a 2014–2020-as időszak feladatai, elkészült az integrált településfejlesztési stratégia terv.

A legtöbb magyarországi város településfejlesztési terveinek megvalósításában nem tekinthető kedvezőnek az a tény, hogy a jelenlegi fejlesztési időszakban rendelkezésre álló forrás 60%-át *gazdaságfejlesztésre, munkahelyteremtésre* és megőrzésre kell fordítani. Azok a települések nehéz helyzetbe kerültek, amelyek az előző, „felzárkóztatást” szolgáló hét éves időszakban nem értek el eredményeket, mert a jelenlegi fejlesztési időszakban a szűkülő lehetőségek és források erősen korlátozzák városfejlesztési mozgásterüket, ambíciójukat. Jelen tanulmányunkban ezen tényezők összefüggéseiben vizsgáljuk Jászfényszaru város helyzetét, kapcsolatait és lehetőségeit. Választ keresünk arra a kérdésre, hogy, miként lehet a gazdaságfejlesztés zászlaja alatt infrastrukturális-, társadalmi-, humán-erőforrás problémákat mérsékelni, valamint mi a sikeres együttműködés titka a lakosság, önkormányzat, gazdasági szereplők között

Jászfényszaru település bemutatása

Jászfényszaru az Észak-Alföldi régió nyugati részén elhelyezkedő Jász-Nagykun-Szolnok megyében, azon belül is a Jászságban, az egykor Jászberényi kistérséggel megegyező földrajzi egységben található (1. ábra). A Jászság két elkülönült része évtizedek óta a választókerülettel megegyező Alsó-Jászság és Felső-Jászság, a legújabb közigazgatási berendezkedést követően pedig Jászapáti járás és Jászberényi járás. A vizsgált település, Jászfényszaru utóbbi közigazgatási egység része. A település elhelyezkedése kedvező. Az M3-as autópálya hatvani csomópontja 15 kilométerre található, így Budapesttől való 70-es kilométer távolsága, valamivel több, mint egy óra alatt megtehető autóval. A járásközpont Jászberény 20, míg a megyeszékhely Szolnok 67 kilométerre fekszik. A város északnyugati szélén halad el az északnyugat-délkelet irányú Hatvant Szolnokkal összekötő 32-es főútvonal és 82-es számú villamosított egyvágányú vasútvonal. A települést nyugatról a Zagyva folyó határolja.

1. ábra: Jászfényszaru elhelyezkedése

Forrás: a wikipedia.org és a magyarorszag.terkepek.net képei felhasználásával, saját szerkesztés, 2016.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában a város elhelyezkedését 3 kifejezéssel jellemezték.

- *Híd, mely összeköt* – hiszen 3 régió, illetve 3 megye metszéspontjában helyezkedik el, így érvényesül a közigazgatási értelemben vett *periféria* jelleg.
- *A Jászság kapuja* – A Nemzeti Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció 2030-ra azzal számol, hogy Jászfényszaru térsége a budapesti metropolisz régió részévé válik. Fejlettségéből adódóan a település szervesen illeszkedhet a nagyvárosi agglomerációba. Ebben az esetben képes lehet közvetítő szerepet betölteni a fejletlenebb jász települések irányába
- *Az Alföld kapuja* – Jászfényszaru eltérő jellegű tájak találkozásánál (Alföld Észak-Nyugati pereme, Gödöllői-dombság előtere) fekszik, a Budapestről érkezve vagy a fővárosba tartva érvényesülnek a földrajzi-táji különbségek adta lehetőségek.

NUTS rendszer szerinti elhelyezés:

- NUTS 1- ALFÖLD ÉS ÉSZAK országrész
- NUTS 2 - Észak-Alföld régió
- NUTS 3 - Jász-Nagykun-Szolnok megye
- LAU 1- Jászberényi járás
- LAU 2- Jászfényszaru város

A 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet alapján a település társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból nem kedvezményezett település, ami azt jelenti, hogy nincs a komplex mutató alapján rangsorolt települések legkedvezőtlenebb harmadában. Ugyan ez a rendelet alapján nem tartozik a jelentős munkanélküliséggel sújtott település közé sem, amelyek azok a települések, ahol a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét (TeIR-Helyzet-tér-kép, 2016).

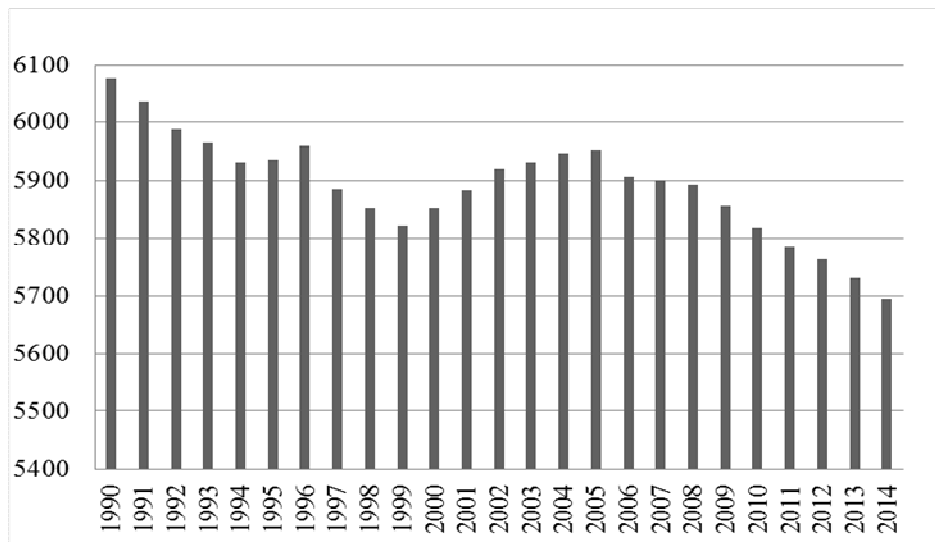
Anyag és módszer

A település társadalmi-gazdasági folyamatainak kutatása során lehetőség szerint a rendszerváltástól egészen az elérhető legfrissebb év adatait elemeztük a tanulmány alapjául szolgáló analízis során. A településen megvalósuló főbb fejlesztéseket a rendszerváltástól kezdődően 2007-2013-as Uniós pályázati cikluson át napjainkig vizsgáltuk. A jövőbeni fejlesztési elképzeléseket és lehetőségeket és azok eredményeit SWOT analízisben jelenítettük meg. Kutatásunk során az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR), valamint a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) népszámlálási adatbázisaira támaszkodtunk. A területi korlátokra való tekintettel ezek közül a teljesség igénye nélkül csak néhány kerül bemutatásra. A településen kérdőíves adatgyűjtést végeztünk, a lakosság elégedettségének, véleményének és igényeinek felmérésére. A kérdőív 31 kérdést tartalmaz, egy általános részt követően hulladékgazdálkodás, közlekedés, vállalkozási- és civil szféra, turizmus és fejlesztések témakörökben. A kutatás során 140 embert kérdeztünk meg Jászfényszaru településen. A kutatás nem reprezentatív, hiszen a jászfényszarui lakosság egy kis szeletét nem lehet homogén halmaznak tekinteni. Ezért a település helyzetét SWOT analízis segítségével tanulmányoztuk, amely eljárás a közösség véleményét tükrözi az erősségek, gyengeségek, veszélyek és lehetőségek megjelenítésével.

Jászfényszaru társadalmi folyamatai, összefüggései

Jászfényszaru viszonylag friss, 2015-ben elkészített Integrált Településfejlesztési Stratégiájában kiemelt célként fogalmazódott meg, hogy a jövőben népességszámában gyarapodó települést építsenek. A rendszerváltozást követő 24 évet a 2. ábrán szemléltetjük. A népesség száma csökkenő tendenciát mutatott – kisebb pozitív kiugrásokkal – egészen az ezredfordulóig, amikor is növekedés kezdődött az állandó népességben. A népesség gyarapodása csupán 5 évig tartott, majd 2005-től újra folyamatos csökkenés következett. Az ábráról leolvasható, hogy a rendszerváltozás

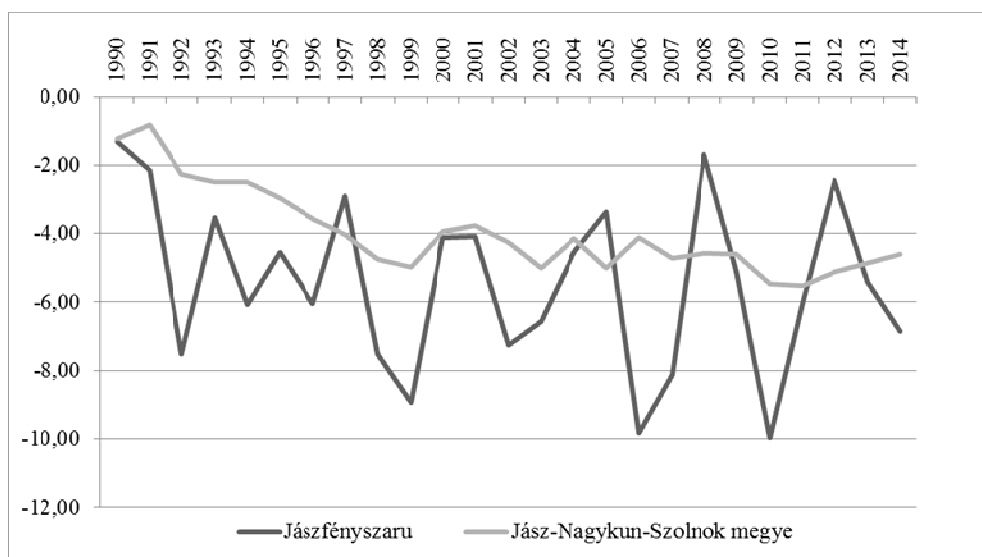
óta eltelt 24 év alatt, közel 6100-ról 5700 alá esett a népesség száma Jászfényszarun (Bálint-Gödri, 2015). Ez a körülbelül 400-as változás település méretéhez és gazdasági erejéhez, lehetőségéhez viszonyítva ugyan jelentősnek mondható, de megyei összehasonlításban a városok közül itt volt tapasztalható a legkisebb csökkenés (KSH,2012).

2. ábra: Jászfényszaru népességszámának alakulása 1990 és 2014 között (fő)

Forrás: A TeIR-TSTAR (1990-2014) adatai alapján saját szerkesztés, 2016.

Egy-egy település népességszámának változására több tényező is hatást gyakorolhat, de két mutatóból, a természetes szaporulatból, illetve a vándorlási egyenlegről közvetlenül tudunk következtetni a változás mértékére (Csanádi et al, 2009). Először a természetes szaporulatot vizsgáltuk (3. ábra). Mind Jászfényszaru, mind Jász-Nagykun-Szolnok megye tekintetében az országos trendnek megfelelően a rendszerváltás óta folyamatos fogyás figyelhető meg minden egyes évben.

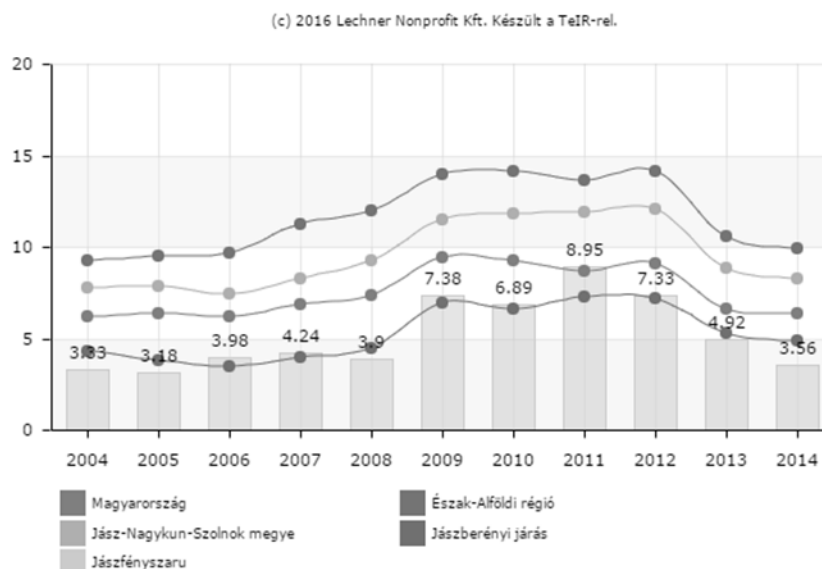

3. ábra: Természetes szaporulat alakulása Jászfényszarun és Jász-Nagykun-Szolnok megyében 1990 és 2014 között (‰)

Forrás: A TeIR-TSTAR (1990-2014) adatai alapján saját szerkesztés, 2016.

Az öregedési mutató a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek számát mutatja állandó népesség köréből. Ezekből az adatokból is következtethetünk arra, hogy valamennyi vizsgált egység esetében előregedő társadalomról beszélhetünk. Ez alól nem kivétel Jászfényszaru sem, ahol száz 14 éven alulira 165 hatvan éven felüli ember jut.

Véleményünk szerint egy település egyik legfontosabb feladata, hogy olyan vállalkozásokat csábítson magához, amelyek letelepedésével nem csak az *adóbevételek* emelkednek, hanem minél több munkahely jön létre. Ebből a szempontból fontos mutatószám a munkanélküliségi ráta, hiszen megmutatja, hogy a munkaképes lakosságból mekkora az a szelet, amely nem jut munkához vagy nincs munkahelye. A jászfényszarui munkanélküliség rátát a 4. ábrán láthatjuk, összevetve a Jászberényi járás, Jász-nagykun-Szolnok megye, az Észak-Alföldi régió és végül Magyarország munkanélküliség rátájával.

4. ábra: Jászfényszaru, a Jászberényi járás, Jász-Nagykun-Szolnok megye, az Észak-Alföld régió és Magyarország munkanélküliségi rátája 2004 és 2014 között (%)

Forrás: TeIR-Helyzet-tér-kép, 2016.

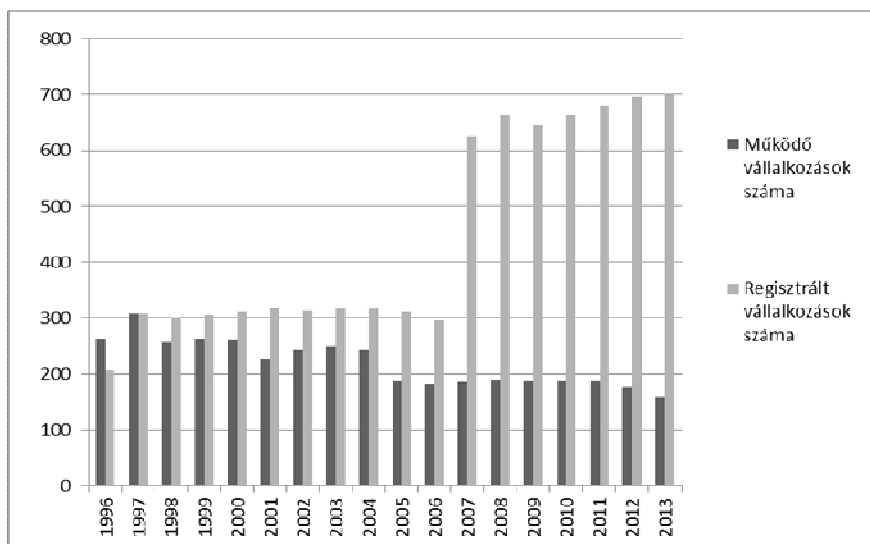
A jászfényszarui munkanélküliségi adatok minden vizsgált évben jobbnak mutatkoztak a megyei, a régiós és az országos adatoktól. A kétezres évek elején a munkahely-teremtő beruházások révén 2-3% körül stabilizálódott a munkanélküliség, ez később 4%-ra emelkedett. A válság hatása jól kirajzolódik az ábrán is, hiszen 2008-ról 2009-re 3%-kal, ekkor közel 130 fővel emelkedett az állástalanok száma. A csúcs 2011-ben volt, ekkor megközelítette a 330 főt a munkanélküliek száma. Azóta folyamatosan csökken a ráta, részben az új munkahelyek teremtésének, részben pedig a közmunkaprogramnak köszönhetően. 2013-ban 4,92% volt a munkanélküliségi ráta, 176-an voltak munkanélküliek.

A kérdőíves felmérés pozitív eredményét erősíti meg az az adatsor is, amely alapján a vizsgált egységek közül Jászfényszarun a legalacsonyabb a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők ezer lakosra vetített száma.

Gazdaság vizsgálata Jászfényszarun

Szekunder szektor (ipar)

A foglalkoztatottsági – jövedelmi viszonyok feltérképezését követően, az egyik legfontosabb gazdasági mutató következik, amit ebben a részben mutatunk be, ez pedig a regisztrált és működő gazdasági vállalkozások száma (5. ábra). Ez mutatja meg a lakosság, az emberek vállalkozó kedvét, illetve, hogy a vállalkozások életképesek-e tudnak maradni, vagy megszűnnek, a megszűntek helyébe pedig lépnek-e újak. Jól kirajzolódik, hogy 1996 és 2007 között érdemben nem változott a regisztrált vállalkozások száma, nagyjából 270 és 330 közé tehető a darabszámuk. Ez persze nem jelenti azt, hogy minden vállalkozás életképes, hiszen a megszűnők helyébe rögtön, az adott éven belül beléphet egy új. Jogszabályi változások következtében 2007-ről 2008-ra közel duplájára emelkedett a vállalkozások száma, ezt követően pedig a válság ellenére is dinamikus emelkedés rajzolódik ki, minden évben 15-20-szal emelkedik a regisztrált gazdasági vállalkozások száma, 2013-ban ez a szám már átlépte a 700-at. Azonban egészen más képet fest számunkra a működő vállalkozások száma. Az 1997 óta, igaz alacsony mértékben, de szinte folyamatosan csökken vagy stagnál számuk, egyetlen nagyobb változás 2005-ben volt tapasztalható, amikor több mint 50-nel csökkent a működő vállalkozások száma 2004-hez képest.

5. ábra: A működő és regisztrált vállalkozások száma Jászfényszarubban, 1996-2013 között (db)

Forrás: TeIR-TSTAR alapján saját szerkesztés, 2016

Mindezek ellenére Jászfényszaru város méltán lehet büszke vállalkozói szférájára. Az alföldi kisváros az egyik legnagyobb foglalkoztató a térségben, olyan nagyobb városokkal veszi fel a versenyt, mint *Hatvan* vagy *Jászberény*. A nagyobb foglalkoztatók többsége a város északkeleti részén elhelyezkedő ipari parkban található. A térség ipara jelentősen fejlődött az utóbbi években. Az *ITD Hungary Zrt.* tapasztalatai szerint Jászfényszaru a régió egyik legkeresettebb telephely-létesítési helyszíne. Ez köszönhető annak is, hogy a megtelepedett vállalatok – például a Samsung Electronics Magyar Zrt. – körül erősödik a beszállítói háttér (jic.hu, 2016). A Samsung jászfényszarui gyára önmagában körülbelül 2000 embert foglalkoztat, becslések szerint ennek a létszámnak 70-80% ingázik, akár 120-130 kilométeres körzetből is tucatszintű autóbusszal szállítják a munkavállalókat az az ipari park területén található cégekhez.

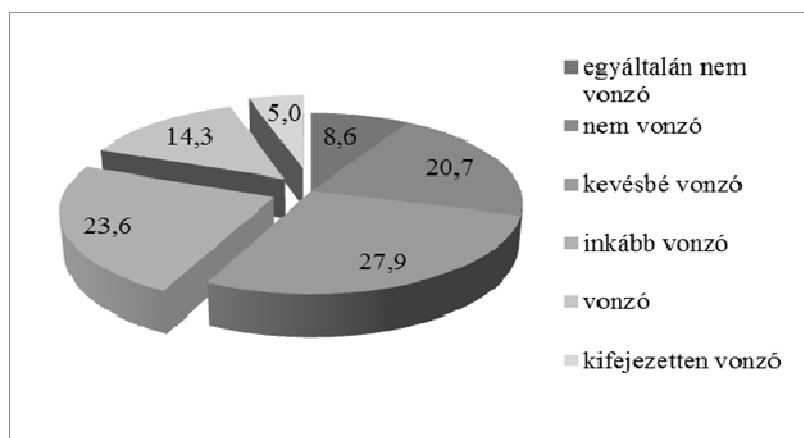
A vállalatok továbbá példamutató módon részt vesznek a város közösségi életében, olykor meg is alapozva azt egy rendezvénnyel, vagy egy szükséges támogatással, együttműködéssel. Érdemes kitérni a multinacionális világvállalat társadalmi felelősségvállalására is. A vállalat évente kétszer rászorultsági alapon helyben gyártott Samsung televíziókat adományoz település és térség intézményeinek. 2013 év végén megnyitotta kapuit az első *Samsung Smart School* a városban, amely a legmodernebb eszközöket biztosítja a település diákjai számára. Továbbá a vállalat állandó támogatója a városi rendezvényeknek, saját rendezvénysorozata a Samsung napok is számtalan érdeklődőt vonz. Ezen túl minden évben sor kerül faültetésre, önkéntes programok által közintézmények festésére. Ezek a rendezvények rendre képviselik magukat a dél-koreai óriásvállalat magyarországi vezetői is. Jelentős változást hozott az ipari park életében a 2012-ben elnyert és 2015-ben megvalósult Jászfényszaru Ipari Park komplex fejlesztése. A projekt céljai között szerepelt további munkahelyek létrehozása új cégek betelepülésével, kedvező működési feltételek kialakítása a kis helyigényű vállalkozások számára, az elérhető szolgáltatások körének bővítése, valamint a jelenleg az ipari parkban működő cégek igényének kielégítése (jic.hu, 2016).

A projektben keretében új, betelepülő cégek kiszolgálására alkalmas területek kialakítására került sor, 6 db telek, körülbelül 3.000 és 18.000 m² közötti méretben. Továbbá sor került Vállalkozói Ház létesítésére, amely 1634 m² hasznos területű és 15 db ~20 m² alapterületű irodát, 6 db ~80 m² alapterületű, galériázható műhelyet, éttermet (mely konferenciateremként is használható) tárgyalót illetve rekreációs lehetőségeket (szauna, fallabda) tartalmaz. Szintén a komplex fejlesztés során valósult meg a raktár létesítése is. Hasznos területe 5814 m², 3 részre osztható, igény

esetén üzemcsarnokként is használható mely során ~5200 m²-rel tovább bővíthető (jic.hu, 2016).

Turizmus

A település nem rendelkezik jelentős turisztikai vonzerővel, ezért az önkormányzat alakított többnyire ipari tevékenységhez kapcsolódó szálláshelyeket. Jászfényszaru Város központjában, a 32. számú Hatvan-Szolnok főközlekedési út jászfényszarui csomópontjától 2 km-re található a XX. század elején épített Pap kastély. Az épületet 2002-ben építették át és a megújult kúria kiváló helyszínt ad üzleti tárgyalások, képzések, kisebb rendezvények lebonyolításához is. Egyértelműen a település gyengeségei közé sorolhatjuk, hogy szinte alig látható Jászfényszaru az ország turisztikai térképén. Turizmussal kapcsolatos adatok, illetve mutatók az idegenforgalmi adó hiánya miatt nem álltak rendelkezésemre, így a kérdőíves felmérésben kiemelt szerepe volt a turizmusnak. Ahogy a felmérés során is kirajzolódott, a jászfényszarui lakosok többsége nem tartja turisztikailag vonzónak lakóhelyét. A 6. ábrán kiemeltük azon válaszadók szeleteit, akik inkább pozitív választ adtak arra a kérdésre, hogy „Mennyire érzi turisztikailag vonzónak Jászfényszarut?”. Jól láthatóan kisebbségben vannak.

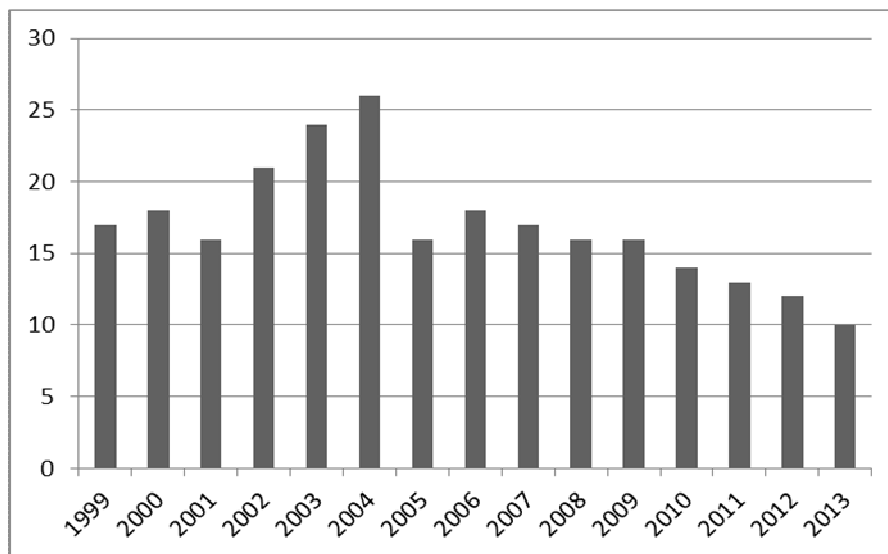

6. ábra: Jászfényszaru turisztikai vonzereje a kérdőíves felmérés alapján (százalék)

Forrás: Saját kutatás, saját szerkesztés 2016

Primer szektor (mezőgazdaság)

Szintén jellemzőek a településen mezőgazdasági vállalkozások, azonban ezek alacsony foglalkoztatotti létszámmal dolgoznak, jellemző a szántóföldi növénytermesztés és fóliasátras kertészeti ág. 2014-ben 202 őstermelő volt nyilvántartva a településen (TEIR|KSH-TSTAR, 2016). A következő, 7. ábra a mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozásokat mutatja meg. Láthatóan csökkenő tendencia jellemző az utolsó 7 évben, amelynek az oka, hogy a mezőgazdasági tevékenység koncentrálódik, de volumene ettől függetlenül nem csökken. A térségben jelentős feldolgozóipar nem mutatkozik, és egy ilyen tőkeszegény ágazatban, ahol a gépesítés, modernizáció és folyamatos fejlődés elengedhetetlen a kisvállalkozások nem tudnak gazdaságosan működni. Ezek a folyamatok mind a szántóföldi, mind a kertészeti növénytermesztés esetében megfigyelhetők. Ezen túl jelentkezik munkaerőhiány az ágazatban, valamint az is egyre jellemzőbb, hogy mezőgazdasági tevékenységet kiegészítő jövedelem céljából végeznek a gazdálkodók.

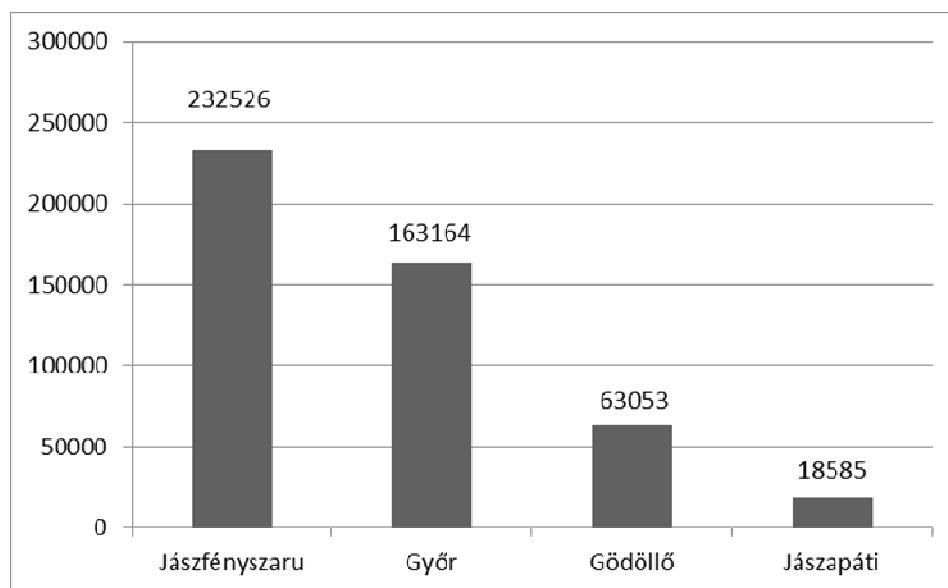

7. ábra: A működő vállalkozások száma a mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban Jászfényszarun 1999-2013 között (db)

Forrás: TEIR-TSTAR alapján saját szerkesztés, 2016.

Kérdésünkre a polgármesteri hivatalban elmondták, hogy az önkormányzat elsősorban *tulajdonszerzéssel* (termőföld és erdő vásárlásával) és *közfoglalkoztatási programokkal* kapcsolódik a mezőgazdasághoz. Utóbbi területen voltak fejlesztések és folyamatos foglalkoztatást valósít meg évenként 80-100 fő munkavállalóval. Érdekes adat az is, hogy a kérdőíves felmérés során, a fejlesztések között senki sem említett a mezőgazdasághoz köthető fejlesztési lehetőséget.

A költségvetés elemzését egy szemléletes ábrával szeretnénk bemutatni. A 8. ábrán a 2014-ben befolyt iparüzési adóbevételek egy főre vetített nagyságát hasonlítottuk össze a vizsgált település (Jászfényszaru), Jászapáti, a Szent István Egyetem székhelye (Gödöllő), valamint az ország egyik legnagyobb ipari központjával (Győr).

8. ábra: Az egy főre jutó iparüzési adó nagysága 2014-ben Jászfényszarun, Győrben, Gödöllőn és Jászapátin (Ft)

Forrás: A települések 2014-es költségvetései valamint beszámolóí alapján, saját szerkesztés, 2016.

Jól látható, hogy Jászfényszaru magasan vezetett az egy főre vetített iparüzési adó nagyságában. Ez tekintélyes eredmény annak tükrében, hogy éppen itt volt a legalacsonyabb az adó mértéke, Jászfényszaruban 1,3 %, Győrben 1,8%, Gödöllőn és Jászapátin 2%. A kutatás lezárásaként egy *SWOT elemzésben* összegeztük Jászfényszaru erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és a településre leselkedő veszélyeket (1. táblázat).

A saját tapasztalataink, illetve a lakosság igényei alapján a következő fejlesztési javaslatok fogalmazhatók meg:

1. A város 2015-2030-as Integrált Településfejlesztési Stratégiájában kiemelt célkitűzésként kezelik, hogy a település népességszámában pozitív változásokat érjenek el, így egy népes, gyarapodó települést építsenek. Ennek érdekében, szükségesnek tartjuk a bérletprogram folytatását, fejlesztését és a település legnagyobb foglalkoztatóival tárgyalás kezdeményezését, egy esetleges lakópark, lakónegyed kialakításának lehetőségéről, feltételeiről.

2. A turisztikai fejlesztés címszó alatt nem mehetünk el a tény mellett, hogy a kérdőíves felmérés során a válaszadók jelentős része támogatta a gyógyfürdő kiépítésének lehetőségét. Ennek a beruházásnak ugyan nagy tőkeigénye lenne, de napjainkban sokféle komplex hasznosítási elképzelés van a termálvíz hatékony és vonzó felhasználására. Véleményünk szerint, ilyen beruházást csak akkor lenne érdemes elvégezni, ha profitorientált formában és valamilyen plusz hozzáadott értékkel képesek üzemeltetni a gyógyfürdőt, hiszen a környékbeli településeken is vannak standard fürdők.

3. Sokakban megfogalmazódott, hogy a fiatalok helyben tartása érdekében, szórakozóhelyet és új szórakozási lehetőségeket kell létrehozni a településen. Meg kell szólítani a fiatalokat, be kell vonni őket a település közösségi életébe és fel kell mérni az igényeiket.

4. Ahogy a kérdőíves felmérés is kimutatta, a vasúti közlekedés nem örvend túlzottan nagy népszerűségnek a vasútállomás elhelyezkedése miatt. A városon kívül eső területen a helyiek őrzés hiányában nem szívesen hagyják a kerékpárjukat. A problémát felerősíti, hogy hétvégén a buszjáratok ritkán közlekednek. Több alternatív lehetőség is felvetődött, hogy miként lehetne a problémát orvosolni. Ezek között szerepel a közösségi bringaprogram kisvárosi megvalósításának ötlete, 3-4 tároló létesítésével, amely rendszer napjainkban már olyan feltételekkel működtethető, amivel minimálisra csökkenthető a kerékpár lopás esélye. Voltak olyan vélemények, amelyek szerint helyi közlekedési járatokkal jobban ki tudná a lakosság használni a tömegközlekedés lehetőségeit.

1. táblázat: Jászfényszaru SWOT módszerrel történő elemzése

	Erősségek	Gyengeségek
BELSŐ	• Stabil pénzügyi háttér • Jól tervezett és kiépült infrastruktúra • Projekt iroda – pályázatírás • Politikai stabilitás – nem jellemző a megosztottság • Fejlődésre való hajlam • Versenyhelyzet • Vidéki környezet	• Gyenge marketing (ipari park) • Bezárkózottság • Kevés szórakozási lehetőség • Vasútállomás elhelyezkedése • Idegenforgalom - TDM hiánya • Vásárlási lehetőségek • Hétvégi egészségügyi ellátás • Szolgáltató szektor fejletlensége
	Lehetőségek	Veszélyek
KÜLSŐ	• Földrajzi helyzet • Területi adottság • Humán erőforrás helybe vonzása • Civil szféra aktivizálása, a társadalmi tőke hatékonyabb felhasználása • Képzési központ kialakítása • Alacsony ingatlanárak	• Szakképzett munkaerő hiánya • Népeség csökkenése • Korstruktúra kedvezőtlen változása • Munkalehetőségek egyhangúsága, alulfizetettsége • Gyenge vásárlóerő • K+F, innováció, technológia egyre nagyobb ütemű fejlődése • Budapestre jellemző elszívó hatás

Forrás: Közösségi vélemények alapján saját szerkesztés, 2016.

5. Az ipari park terjeszkedésével és egy esetleges, az ipari park közelében épülő lakónegyeddal szükségessé válna a település központjának decentralizálása. Ez alatt azt értjük, hogy bizonyos szolgáltatásokat az ipari parkhoz közelebb eső területre lehetne összpontosítani, amivel végül a vasútállomás kieső jellege is megváltozna.

6. A modern munkaerő piaci igények kiszolgálásához nélkülözhetetlen az oktatási- és képzési infrastruktúra fejlesztése, és a meglévő egységek kihasználtságának növelése. A magas szinten képzett munkaerő növelheti az innovációs és új technológiákat alkalmazó vállalkozások beruházási és foglalkoztatási kedvét, ezáltal a foglalkoztatottság nemcsak az egyének számában, hanem a munkabérek és kifizetések tekintetében is emelkedne, melynek kedvező hatása a helyi vásárlóerő növekedésén keresztül a jászfényszarui lakosság életminőségét is és a szolgáltatások színvonalára is.

7. A civil szektor aktivizálása egy sikeres közösség érdekében elengethetetlen. Folyamatos képzésekkel, kampányokkal, előadásokkal, work-shoppokkal és programokkal új életet lehet vinni a társadalom minden egyes szegletébe. A változások indikálása azért is szükségyszerű, mert a kutatásból körvonalazódott, hogy a „*fényszarusiakra*” jellemző a zárkózottság, márpedig valószínűleg új munkavállalók alkalmazása és letelepedése elengedhetetlen lesz, hogy a jövőben is fenntartható legyen a településen az ipari termelés színvonala. Ezek pozitív hatásai az élet minden egyes területén megjelennek, amely azért is nagyon fontos, mert a vidékfejlesztés végsősoron nem másról szól, mint az egyénről, az emberről.

Összegzés

Összességében elmondható, hogy Jászfényszaru település hatalmas fejlesztéseket valósított meg az elmúlt évtizedekben, amelyeket a gazdaságfejlesztés eredményei határoztak meg. A teljesség igénye nélkül, megszépült Jászfényszaru városképe, jelentős eredményeket értek el a szegregátumok felzárkóztatásában, a munkanélküliek arányában pedig jobb mutatókkal rendelkeznek valamennyi tágabb környezetükénél. Az infrastrukturális beruházásoknak köszönhetően jelentősen javult a település megközelíthetősége és a közlekedésbiztonság. Jászfényszaru városára, döntéshozóira jellemző volt, hogy amely területen fejlődést szerettek volna elérni, ott sikerrel járnak. Véleményünk szerint a település vezetői remekül mérték fel, hogy milyen kihívásokkal kell szembenézni a rendszerváltást és az ezredfordulót követően és milyen válasszal tudnak felülemelkedni gazdasági válságokon vagy éppen társadalmi konfliktusokon. A napjainkban megvalósuló, Thyssenkrupp Presta Hungary Kft. beruházásával újabb mérföldkőhöz érkezett Jászfényszaru városa. A sikeres fejlődés érdekében az eddig is széles horizontot a jövőben még komplexebb szemlélettel kell kiegészíteni. Úgy gondoljuk, hogy a következő évtizedekben a város jövőjét meghatározó tényezőként fog megjelenni a fenntarthatóság kérdése.

Irodalomjegyzék

- Bálint L. - Gödri I. (2015): Belföldi vándorlás. In: Monostori J. - Őri P. - Spéder Zs. (szerk.) Demográfiai Portré. Budapest, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, 171-186. p
- Csanádi G. – Csizmady A. - Kőszeghy L. – Tomay K.: (2009): Társadalom-Tér-Szerkezet. Budapest, Kiadó: Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar, Városi és Regionális Kutatások Központja

- Hirado.hu (2016): Újabb 30 milliárdos autóipari beruházás Magyarországon, <http://www.hirado.hu/2016/02/23/ujabb-30-milliardos-autoipari-beruhazas-magyarorszagon/> [Letöltve: 2016. április 23.]
- Jászfényszaru Ipari Centrum Kft. (2015): Bemutatókozás, <http://www.jaszfenyszaruiparipark.hu/site/index.php?lang=2&f=1&p=1> [Letöltve: 2016. április 23.]
- Káposzta J. (2016): Regionális összefüggések a vidékgazdaság fejlesztésében, *STUDIA MUNDI - ECONOMICA* 3: (1) pp. 52-61.
- Ritter K. (2008): A helyi fejlesztés esélyei – agrárfoglalkoztatási válság és területi egyenlőtlenségek Magyarországon. *Területi Statisztika* 48. (5) 554-572. p.
- Ritter, K. - Péli, L. - Peter, B. (2012): The role of agriculture and urban-rural connections in lagging rural areas of Hungary. *Annals of Agricultural Economics and Rural Development* 99 (3) 27-33. p.

Abstract

Jászfényszaru which is located in the western part of Észak-Alföld Region has one of the most important today's resources, it has industry. The Samsung Electronics Magyar Ltd. is a remarkable value for the town; it is the biggest television factory in Central and Eastern Europe. The presence of the multinational company has many advantages to the economic aspects, for example it generates substantial incomes to the local government budget and magnetizes other companies to the Industrial Park and to the area. The result of the economic development is unquestionable, but the negative demographic trends raise concerns. In my opinion, after the political and economic changes the leaders of the town measured the challenges and the opportunities on a very good way and they gave correct answers for economic and social crisis. The today's investment of Thyssenkrupp Presta Hungary Ltd. could be a new milestone in the town's life.

Keywords: Jászfényszaru, multinational company, economic development, negative demographic trends